

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.431.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18383 Pana Posła Roberta Dowhana w sprawie zmian przepisów dotyczących organizacji szatni pracowniczej zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy¹ – dalej „rozporządzenie”, proszę przyjąć wyjaśnienia pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zgodnie z § 111 ust. 1 ww. rozporządzenia pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne, których rodzaj, liczba i wielkość powinny być dostosowane do liczby zatrudnionych pracowników, stosowanych technologii i rodzajów pracy oraz warunków, w jakich ta praca jest wykonywana. Na podstawie § 3 oraz § 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia obowiązek zapewnienia szatni lub miejsca do higienicznego przechowywania odzieży spoczywa na każdym pracodawcy. Natomiast sposób zorganizowania szatni zależy od liczby zatrudnianych pracowników, w tym na jednej zmianie, rodzaju i warunków w jakich wykonywane są prace (tj. czy prace są brudzące i w jakim stopniu, czy występują czynniki szkodliwe dla zdrowia lub szczególne wymagania sanitarne).

Szatnie mogą być urządzone:

- ☐ jako osobne szatnie odzieży własnej pracowników oraz szatnie odzieży roboczej i ochronnej dla pracowników zatrudnionych przy pracach powodujących znaczne zabrudzenie odzieży (stwarzające możliwość zanieczyszczenia wnętrza szafy do przechowywania odzieży) lub jej zamoczenie oraz dla pracowników, których odzież robocza, z uwagi na rodzaj wykonywanej pracy, musi spełniać szczególne wymagania higienicznosanitarne, lub
- ☐ jako szatnie podstawowe, urządzone dla zatrudnionych przy pracach, podczas których zabrudzenie odzieży roboczej i środków ochrony indywidualnej występuje w tak małym stopniu, że nie stwarza ryzyka zanieczyszczenia odzieży własnej pracowników.

Szatnie odzieży własnej pracowników oraz szatnie odzieży roboczej i ochronnej powinny być wyposażone w szafy na odzież przeznaczone do indywidualnego użytku każdego pracownika. W przypadku szatni podstawowej należy zastosować dwie szafy pojedyncze lub jedną szafę podwójną indywidualnie dla każdego pracownika korzystającego z szatni, z czego jedna szafa pojedyncza lub jedna część szafy podwójnej powinna być przeznaczona na odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej, natomiast druga – na odzież własną

¹ (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.);

pracowników. Wymagania te nie powinny być modyfikowane, biorąc pod uwagę względy praktyczne, które pojawiają się w trakcie użytkowania pomieszczeń zakładu pracy.

Szatnia na odzież własną oraz szatnia podstawowa może być zorganizowana w formie szatni wieszakowej. Szatnia tego typu może być zorganizowana, jeżeli nie ma do tego przeciwwskazań ze względu na rodzaj pracy, warunki jej wykonywania, rodzaje występujących zanieczyszczeń itp. oraz jeżeli jest zapewniona szybka obsługa. Konkretnie wymagania dla tego typu szatni opisane są w kolejnych punktach § 12 ust. 1 ww. załącznika nr 3. Sposób zorganizowania szatni, biorąc pod uwagę określone przepisami wymagania, należy do pracodawcy, przy wsparciu służby bezpieczeństwa i higieny pracy jako organu doradczego i opiniotwórczego.

W wyroku z dnia 7 lipca 2022 r.² Naczelny Sąd Administracyjny zauważył, że: *Zgodnie z § 14 ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, szatnia podstawowa może być urządzona zamiast osobnych szatni odzieży własnej pracowników oraz szatni odzieży roboczej i ochronnej dla zatrudnionych przy pracach, podczas których zabrudzenie odzieży roboczej i środków ochrony indywidualnej występuje w tak małym stopniu, że nie stwarza ryzyka zanieczyszczenia odzieży własnej pracowników. Szatnia ta powinna mieć bezpośrednie połączenie z umywalnią. Szatnia, o której mowa w ust. 1, powinna być wyposażona w dwie szafy pojedyncze lub jedną szafę podwójną dla każdego pracownika korzystającego z tej szatni. Jedna szafa pojedyncza lub jedna część szafy podwójnej powinna być przeznaczona na odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej, zaś druga – na odzież własną pracowników (ust. 3). Według powołanych przepisów dwie szafy pojedyncze lub jedna podwójna powinna przypadać na „każdego pracownika korzystającego z szatni”. (...) Nietrafne jest stanowisko (...), iż wymogi zapewnienia odpowiedniej ilości szaf pracownikom są spełnione wówczas, gdy odpowiednia ilość szaf przypada nie na każdego pracownika, lecz na pracownika zmiany, tj. aktualnie obecnego w pracy. Zasadnie twierdzi Sąd I instancji, że nie można pojęcia korzystania przez pracownika z szatni zawężać do sytuacji wykorzystywania szafki tylko podczas jednej zmiany. W wymiarze praktycznym powoduje to konieczność opróżnienia szafy przez pracownika kończącego zmianę i zabrania ze sobą odzieży roboczej, lub pozostawienia jej w szafie pracownika, który rozpoczyna pracę na kolejną zmianę. Tego typu zabiegi organizacyjne pozostają w opozycji do treści § 14 ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia.*

Także w wyroku z dnia 14 marca 2023 r.³ Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że przepis § 14 ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia zobowiązuje pracodawcę do zapewnienia w pomieszczeniu szatni takiej liczby szaf, która będzie odpowiadać ogólnej liczbie zatrudnionych u danego pracodawcy pracowników, którzy z tej szatni korzystają. Nie chodzi więc o pracowników, którzy korzystają z szatni w danym momencie, na określonej zmianie, lecz o wszystkie zatrudnione osoby korzystające z szatni.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, pracodawca nie może się zwolnić od obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, powołując się na problemy finansowe czy względy ekonomiczne. Zgodnie bowiem z art. 207 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy⁴, pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy. Jest on obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez

² (III OSK 1343/21);

³ (III OSK 1973/21);

⁴ (Dz. U. z 2025 r. poz. 227, z późn. zm.).

zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

Odnosząc się natomiast do powołanego w powyższym wyroku NSA z dnia 7 lipca 2022 r. wymiaru praktycznego, należy również zaznaczyć, że przy pracy zmianowej nie jest możliwe korzystanie z jednej szafy przez dwóch pracowników, którzy pracują na następujących po sobie zmianach. Zmiany rozpoczynają się bowiem o określonych godzinach, w związku z czym pracownik, aby rozpocząć pracę o określonej godzinie musiałby skorzystać z szafy, która nie została jeszcze „zwolniona” przez pracownika z poprzedniej zmiany. Trudne zatem wydaje się pogodzenie możliwości korzystania z jednej szafy przez pracowników pracujących na różnych zmianach.

Należy również podkreślić, że wszystkie przyjmowane rozwiązania w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy powinny być konsultowane z przedstawicielami załogi, co powinno zapewniać optymalne rozwiązania zarówno dla pracodawców, jak i pracowników. Warto przy tym zauważyć, że rodzaj, liczba, wielkość (powierzchnia, kubatura), wyposażenie pomieszczeń higienicznosanitarnych jest planowana na etapie projektowania budowy, przebudowy lub rozbudowy zakładu pracy biorąc pod uwagę zakładaną liczbę pracujących przy określonych rodzajach prac w danym zakładzie (tzw. program użytkowy). Zatem zakład pracy – wszystkie jego pomieszczenia – zarówno produkcyjne, biurowe i higienicznosanitarne, są projektowane z założeniem konkretnej, wskazanej przez inwestora liczby osób pracujących.

W branży restauracyjnej względy higienicznosanitarne mają szczególne znaczenie. Zapewnienie pracownikom odpowiedniego zaplecza socjalnego, w tym indywidualnych miejsc do przechowywania odzieży i rzeczy osobistych, pomaga ograniczać ryzyko zanieczyszczenia żywności.

Wprowadzenie rotacyjnego systemu korzystania z szafek wymagałoby każdorazowego czyszczenia i dezynfekcji szafek pomiędzy kolejnymi użytkownikami oraz wdrożenia dodatkowych procedur nadzorczych, pozwalających utrzymać porównywalny poziom bezpieczeństwa sanitarnego. Wiązałoby się to z dodatkowymi obowiązkami organizacyjnymi po stronie pracodawcy.

Istotnym aspektem jest również brak możliwości pozostawiania przez pracowników odzieży i obuwia roboczego w szatni po zakończeniu pracy. W konsekwencji byłiby oni zobowiązani do codziennego zabierania ich do miejsca zamieszkania.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, w szczególności potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i higieny w środowisku pracy, obecnie nie dostrzega się wystarczających przesłanek do zmiany obowiązujących przepisów w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/